

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Ústav světových dějin
Seminář novověkých dějin

Michal MORAWETZ
ROMANTIK IN BÖHMEN. DIE GRUNDLAGEN DES
PHILOSOPHISCHEN DENKENS DES GRAFEN GEORG VON BUQUOY
Stuttgart : Franz Steiner Verlag, 2017

Posudek rigorózní práce

Studium postavení a života elit je v posledních desetiletích stále populárnější a je proto celkem logické, že se stává i tématem studentských (bakalářských, diplomových, rigorózních i dizertačních) prací. Zároveň je ale třeba zdůraznit, že se jedná o problematiku mimořádně komplikovanou, jež v sobě skrývá řadu úskalí – kromě „technických“ problémů (znalost jazyků, ve starším období i paleografie) předpokládá nejen orientaci v dějinách sledovaného období, ale i v oblasti dějin každodennosti, správy, filozofie, práva apod.

Michala Morawetz se osobou Georga hraběte Buquoye zabývá již řadu let a není překvapivé, že je tato osoba také „tématem“ jeho rigorózní práce. Studie o rozsahu 142 stran je rozdělena do celkem šesti kapitol, ze které tři (Die Bedingungen für Wissenschaft und Forschung in Vormärz, Graf Georg Buquoy (1781-1851): Kurzer Lebenslauf a Kern der philosophischen Grundansicht Georg Buquoy's) tvoří samotné jádro práce. Doplněny jsou teoretickým úvodem (Zur Einleitung: Georg Buquoy in der Geschichtsschreibung) a závěrem (Zusammenfassung) a především edicí dosud nepublikovaného filozofického pojednání Georga Buquoye (Kern meiner philosophischen Grundansicht).

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin
Seminář novověkých dějin

Autor ve své rigorózní práci dokazuje, že se pečlivě seznámil jak s příslušnou literaturou týkající se života a doby Georga Buquoye, tak že důkladně prostudoval příslušnou část rozsáhlého rodinného archivu Buquoyů uloženou dnes ve Státním oblastním archivu v Třeboni. Jeho práce nezastírá jistou inspiraci studiemi předního českého znalce šlechty osvěcenské éry Ivo Cermana, na kterého také opakovaně odkazuje.

Jak již bylo řečeno, jádro práce tvoří tři tematicky a obsahově jasně vymezené kapitoly rozdělené do řady drobnějších podkapitol (úseků). První z nich, Die Bedingungen für Wissenschaft und Forschung in Vormärz, se zaměřuje na vývoj vědy v tzv. předbřeznovém období. Zvláštní pozornost zde autor věnuje zejména okolnostem vzniku Královské české společnosti nauk (Königliche böhmische Gesellschaft der Wissenschaften), zemskému vlastenectví, národnímu obrození a okolnostem zřízení Národního musea, otázce možné reformy pražské univerzity či vlivu romantismu a liberalismu na tehdejší intelektuální elity (včetně šlechtických).

Pro autora tohoto posudku byla nejzajímavější kapitola druhá, Graf Georg Buquoy (1781-1851): Kurzer Lebenslauf. Poměrně podrobně zachycuje osudy zmíněného aristokrata a to od jeho narození v nizozemském Bruselu, přes dětství, výchovu a studium, převzetí rodového dědictví a manželství až po závěr života. Zvláštní pozornost Michal Morawetz věnuje Buquoyovým vědeckým zájmům, zejména vlivu, jež na něj měla německá filosofie přírody (Naturphilosophie). Stranou neponechává ale ani jeho podnikatelskou a politickou činnost roku 1848.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin
Seminář novověkých dějin

Poslední kapitola práce s názvem „Kern der philosophischen Grundansicht Georg Buquoy's“ se pak zabývá vědeckou činností Georga Buquoye a de facto slouží jako odborný úvod k edici Buquoyova spisu v závěru práce. Morawetz v ní podrobně rozebírá základy a východiska Buquoyových úvah i jeho filozofické a intelektuální směřování, včetně úvah o lidské morálce.

Závěrečná část spisu je tvořena dosud nepublikovaným filozofickým pojednáním hraběte Georga „Kern meiner philosophischen Grundansicht“, jež je dnes součástí fondu Rodinný archiv Buquoyů ve Státním oblastním archivu v Třeboni. Autor se v tomto případě rozhodl o transliterační formu s ponecháním všech autorových úprav a vpisků, což hodnotu této části zvyšuje.

Závěrem je třeba konstatovat, že Morawtzově práci je podle mého názoru těžko co vytknout. Přestože jsem v úvodu zmínil, že rozsah studie není největší, nic podstatného ji nechybí. Autor na poměrně malém prostoru dokázal splnit stanovené cíle a zachytit jak osudy pozoruhodného aristokrata Georga Buquoye, tak (a to primárně) vystihnout podstatu jeho vědecké a filozofické práce a vsadit ji do kontextu doby.

Práci podle mého názoru lze jen těžko něco vážnějšího vytknout. Jistý problém podle mého názoru představuje psaní jmen (a to jak příjmení, tak jmen křestních), kde se Morawetz nedrží jednotného modelu. Přestože v případě Buquoyů užívá výlučně německé podoby jmen a příjmení (resp. predikátu), u Georgovy tety Theresie rozené Paarové používá jméno Terezie (s. 41) a stejně tak činí u své stejnojmenné dcery (s. 46), i když jména ostatních dětí jsou v němčině. Velmi problematickou a v podstatě neřešitelnou otázkou je podoba jmen a to

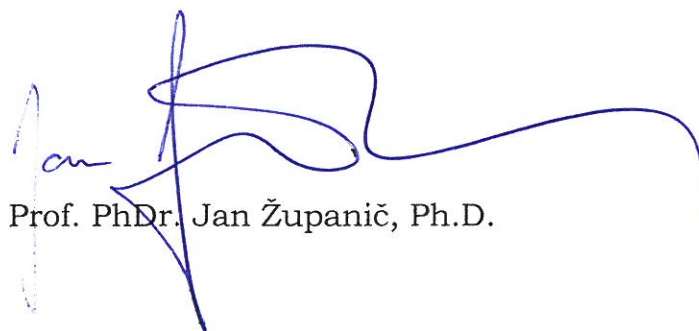
FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin
Seminář novověkých dějin

méně v případě osobností českého národního hnutí (Jan Svatopluk Presl, František Palacký – např. s. 29 a 56), více u osob šlechtického původu (Friedrich Berchtold nebo Bedřich Všemír Berchtold? – s. 29 a 30). Autor také nerozlišuje mezi zlatými konvenční a vídeňské měny, což by vzhledem k jejich rozdílné hodnotě bylo vhodné (s. 28 a 57). Osobně bych také doplnil jméno matematika, fyzika (ale především generála) slovinského původu Jurije Vegy (alespoň v závorce) známější německou variantou (Georg svobodný pán von Vega, s. 43). Osobní a místní rejstřík pak není komplexní, ale spíše výběrový (s. 141 a 142), svému účelu ovšem poslouží. Podrobněji by podle mého názoru mohl být zachycen Buquoyův život a rozvedeny zejména některé události, kterých se autor dotýká jen okrajově nebo na ně odkazuje v poznámkách (rozvod rodičů – s. 40, politická činnost roku 1848 – s. 57 a 58).

Osobně jsem však přesvědčen, že výše uvedené připomínky výrazně nesnižují úroveň studie Michala Morawtze, která je podle mého názoru mimořádná. Proto práci plně doporučuji k obhajobě a navrhuji ji uznat jako rigorózní.

V Úvalech, 7. března 2018

Prof. PhDr. Jan Županič, Ph.D.